

TÜSİAD KONJONKTÜR

T Ü R K S A N A Y İ C İ L E R İ V E İ Ş A D A M L A R I D E R N E Ğ İ

SAYI 26

OCAK 2001

Genel Değerlendirme

Üretim ve Enflasyon

Bütçe ve Para Politikaları

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

2001 Yılı

Beklentileri

sayfa 1-4

Tablolar

Sanayi Üretimi ve Fiyatlar

Dış Ticaret

Konsolide Bütçe

Parasal Gelişmeler

Milli Gelir

sayfa 5-9

Grafikler

Sanayi Üretimi

Genel Denge

Fiyatlar

Parasal Gelişmeler

Bütçe ve Para Politikaları

Dış Ticaret

sayfa 10-15

2000 ve 2001 Yılı

Senaryoları

sayfa 16

TÜSİAD KONJONKTÜR

www.tusiad.org

adresinde sunulmaktadır.

MECBURİ İSTİKAMET: YAPISAL REFORMLAR

Genel Değerlendirme

Uygulanan istikrar programının dili, hedefleri ve evrelerinin geniş kesimlere anlatılmasında başarısız kalınmıştır.

Makroekonomik uyum programı, zamanlama açısından Türkiye'nin içinde bulunduğu gelişme sürecinin daha fazla sürdürülemeyeceğinin kabul edildiği ve dışsal koşulların da bu yönde baskı yaptığı bir dönemde başlatılmıştır. Programın gerekliliğine olan yaygın kana, çok önemli bir önkoşul olan "ilk destek" in sağlanmasında önemli bir avantaj oluşturmuştur. Ne var ki, bu olumlu desteğe karşın programın geçen bir yıl içinde kamuoyuna yeterince anlatılabildiği söylenemez. Programın kredibilitésinin başarı için vazgeçilmez bir koşul olduğu düşünüldüğünde, kamuoyu oluşturma ve kontrol etme sürecinin önemi de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Programın başarısının değerlendirilmesinde hedeflerin anlaşılması ön koşul niteliğindedir.

Programın asli hedefi, Türkiye'nin sürdürülebilir bir büyümeye ulaşabilmesi için gerekli olan yapısal reform ve önlemlerin hayata geçirilmesidir. Uyum programının nihai hedefi enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek olsa da, program, kapsamı ve niteliği açısından sadece bir dezenflasyon programı olarak nitelendirilmemelidir. Programın öngördüğü yapısal dönüşümler kamu yönetiminde çok büyük çaplı bir yeniden yapılanmayı gerektirmektedir. Politika belirleyicilerinin tamamen kontrolünde ve sorumluluğunda olan bu reformlar ve gerçekleştirilme hızlarına dair niteliksel koşullar yapısal dönüşüm kriterleri olarak belirlenmiştir ve yakinen takip edilmelidir.

Yılsonunda mali piyasalarda yaşanan çalkantıya rağmen, makroekonomik dengelerin tekrar kurulması açısından 2000 yılı gerçekleştirmeleri umut verici olmuştur.

IMF ile imzalanan üç yıllık Stand-By anlaşması, programlanan para ve döviz kuru politikaları ve akabinde hükümetin hemen yılbaşında

özelleştirme ve yapısal reformlarda gösterdiği istekli ve kararlı tutum sayesinde beklentiler hızla olumluya dönerken faiz oranları düşmüş ve iç talepte hızlı bir canlanma yaşanırken ekonomik büyüme, ilk dokuz ayda ortalama %5.4 artmıştır.

2000 yılında enflasyon açısından TEFE ve TÜFE'de yılsonu hedefleri olan %20 ve %25'lik artışlar aşılsa da, yıl içinde TEFE %32.7, TÜFE ise %39.0 artarak yılsonu itibarıyla 1986'dan bu yana kaydedilen en düşük düzeylere gerilemiştir. Hedeflerin aşılmasında dış konjunktürde euro/dolar paritesi ve petrol fiyatları başta olmak üzere olumsuz gelişmeler önemli rol oynarken, çekirdek enflasyon diye tabir edilen özel imalat sanayi fiyatları 1999 yılı sonunda kamu fiyatlarında yapılan önemli artışlara rağmen %33.6 artmıştır.

2000 yılındaki bir diğer olumlu gelişme kamu maliyesinde yaşanmıştır. 2001 yılında da, bütçe açığının GSMH'nin %3.4'üne düşmesi ve faiz dışı fazlada bu oranın %7.5'e yükselmesi hedeflenmiştir. Kamu maliyesinde kalıcı bir şekilde düzelmeye sağlanabilmesi için geçici vergilerden ziyade vergi sisteminin iyileştirilmesi, bütçe ve kamu harcamalarında şeffaflığa geçilmesi gerekmektedir.

Hükümet, gelirler politikasında başarısız kalmıştır.

Hükümet, uyum programında olduğu gibi, gelirler politikasının halka anlatılmasında da başarısız kalmıştır. Hükümetin yapması gereken, işçi ve işveren kesimleri arasında tarafsız bir tutumla koordinasyonu sağlamak olmalıdır. Bunun yapılabilmesi için de ortak bir platformda tüm tarafların bulunma zorunluluğu söz konusudur. Bu noktada, Ekonomik ve Sosyal Konseyin hayata geçirilememesi toplumsal uzlaşma ve programa sağlanacak destek açısından çok önemli bir hata olmuştur.

Yapısal reformların gerçekleştirilmesinde görülen isteksizlik programın uygulanmasındaki temel sorun olmuştur.

Türkiye'de enflasyon sürecinin yapışkan doğası göz önüne alındığında katedilen mesafenin

hayal kırıcı olduğunu söylemek yanlıştır; gecikmeli uyum ise, benzer programların tümünde rastlanan bir olgudur. Uygulanan programda Türkiye'nin önündeki en büyük engel yapısal dönüşüm kriterlerinde hükümetin sergilediği ağır ve isteksiz yaklaşımdır. Büyümenin beklenilenin üzerinde olması ve cari işlemler açığının yıl içinde yükselmesi, yeterince anlatılamayan uyum programını, enflasyonla mücadelenin zorlanacağı ve ödemeler dengesi krizine girdiği şeklinde yanlış, tehlikeli ve güven zedeleyici yorumlara maruz bırakmıştır. Hükümetin tamamen sorumlu tutulduğu yapısal reformlardaki yavaşlık ise tartışmalarda geri planda kalmıştır. Oysa, program enflasyonda kalıcı bir düşüşü, kamu kesimi başta olmak üzere yapısal dönüşümlerle hedeflemektedir. Reformlardan taviz verilmeyerek reform hızının beklentiler düzeyine taşınması ve özelleştirmedeki istek ve ivediliğin yeniden kazanılması uyum sürecini de hızlandıracaktır. Hükümetin bir an önce tutumunu değiştirerek, olası bir başarısızlıkta uğrayacağı zararı minimize etmeye değil yapısal dönüşümlerle sağlayacağı faydayı maksimize etmeye yönelik tutum sergilemesi gerekmektedir.

Üçüncü Ek Niyet Mektubu, makro-ekonomik uyum programında yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini gerek şart haline getirmiştir.

IMF'e verilen üçüncü niyet mektubunda yer alan politika seçeneklerinin önemli bir kısmı hükümetin zayıf bulunduğu yapısal hususlarda olmuştur. Konu başlıklarına göre yılın ilk yarısına bakıldığında, tasarruf mevduatı sigorta fonunda bulunan bankalar ve sektörün mali yapısını güçlendirecek düzenlemeler, yeni bir Merkez Bankası kanunu, uluslararası standartlara uygun yeni bir bütçe sınıflandırması ve kamunun harcama disiplini, Telekom ve THY özelleştirmeleri ve Elektrik Piyasası Kanunu ilk olarak göze çarpmaktadır. Geçmiş taahhütlerden farklı olarak, yapısal taahhütler detaylandırılarak ve takvime bağlanarak önkoşul, performans kriteri ve yapısal benchmark olarak belirlenmişlerdir.

2000 yılının sonunda yaşanan krizde, likidite sıkıntısının yönetim hataları nedeniyle aşılmasının katkısı olmuştur.

Yılın ikinci yarısı itibariyle yurtdışından fon girişinin beklenen boyutta olmaması ve döviz tevdiat hesaplarının TL'ye dönmemesi giderek piyasada TL likiditeyi azaltmıştır. Bu durum faiz oranlarını yukarı çekici etki yaratmıştır. Bankaların alacak ve borçlarındaki vade farkı, faiz oranlarındaki yükselmeye birlikte riski artırmış ve yabancı fonların çekilmesi krizi tetiklemiştir. Kriz esnasında ise, Merkez Bankası Net iç Varlık tavanı ile piyasalara bildirdiği politika değişikliğine uymayarak belirsizliğin artmasına katkıda bulunmuş ve krizden güven kaybı ile çıkmıştır.

Finansal piyasalarda yaşanan son gelişmeler, programın yumuşak karnının mali sektör olduğunu göstermiştir.

İstikrar programında, hükümetin icraatlarıyla sağlayacağı güvenin programın başansı ve devamı açısından ne kadar hayati olduğu anlaşılmıştır. Devletin doğrudan içerisinde yer aldığı ve önemli bir oyuncusu olduğu piyasalarda, denetleme ve düzenleme imkanından oldukça uzak olduğu ve bu piyasalarda yetkin düzenleyici kurullara olan ihtiyaç da bu kriz esnasında tekrar ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu kurulların sektörlerinde yapmaları gereken düzenleme ve denetlemenin, piyasa mekanizmalarına bırakıldığında ne kadar maliyetli olabileceği de son günlerde anlaşılmıştır.

I. Üretim ve Enflasyon

Büyümede yılın ilk yarısında gözlenen trendler, üçüncü çeyrekte de devam etmiştir.

Üçüncü çeyrekte GSMH ve GSYİH'daki artışlar sırasıyla %6.9 ve %7.4 olurken, ilk dokuz aydaki ortalama büyümeler ise %5.4 ve %6.5 olmuştur. Büyümede sektörler itibariyle en önemli katkıyı %11.1 büyüyen ticaret sektörü yapmıştır. Bir önceki sene %5 küçülen sanayi sektöründe ise ikinci çeyrekle beraber gözlenen ivmelenme Eylül ayı sonunda ortalama yıllık %5.7'lik bir artışa ulaşmıştır. Ulaştırma sektörü de

aynı dönemde %4.4'lik bir artış kaydetmiştir. İnşaat sektöründe ise ilk dokuz ayda yaşanan yıllık %3.6 oranındaki büyüme bir önceki sene yaşanan %12.5'lik küçülme gözönünde bulundurulduğunda yetersiz kalmaktadır. İthalatta yaşanan hızlı genişleme, yılın üçüncü çeyreğinde azalarak da olsa devam etmiş ve ithalat vergilerinde yılın ilk dokuz ayında %27.7 'lik bir artış sağlanmıştır.

Yılın son çeyreğinde sanayi üretimindeki artış sektörlerle yayılmıştır.

Geçen sene yaşanan daralmanın da etkisiyle, Ağustos itibariyle ivmelenen sanayi üretimindeki büyüme Kasım ayında bir önceki seneye göre mevsimsel etkiler arındırıldığında %10.5 artış kaydetmiştir. İlk onbir ayda ortalama %11.6 oranında çaralan petrol ürünleri imalatı, Kasım ayında bir önceki sene yaşanan üretim düşüşünün etkisiyle %32.4 artmıştır. Yılın onbir ayında, toplam ve imalat sanayindeki ortalama yıllık artışlar sırasıyla %10.5 ve %12 olmuştur. Kapasite kullanım oranları da hızlanarak Ekim ayında %81.9 ve Kasım ayında %79.8'e ulaşmış ve geçen seneki seviyelerin oldukça üstünde kalmıştır. İmalat sanayinde ağırlıklar göz önünde bulundurularak alt sektörler bakımından ise büyümeye katkıda bulunan sektörlerin başında taşıt araçları, ana metal sanayi, makine teçhizat, tekstil ürünleri, giyim ve gıda ürünleri imalatı olduğu gözlenmektedir.

Kasım ayı verilerine mevsimsel etkiler arındırılıp bakıldığında ise, toplam ve imalat sanayi üretimlerinin bir önceki aya göre artışlarının sırasıyla %1.6 ve %2 olduğu gözlenmektedir. Aralık ayı itibariyle, 1999 yılı üretiminin nispeten zayıf baz yılı etkisinin kaybolacağı ve yaşanan uzun tatil ve mali krizin etkileri de göz önünde bulundurulduğunda üretimin yavaşlama trendine girmesi beklenmektedir.

Özel sektörün artan üretim ve verimliliğine rağmen imalat sanayi yeni istihdam yaratmakta başarısız kalırken, reel ücretler de düşmüştür.

Kamu fiyatlarını tutma politikası dış konjonktürün etkisiyle KİT üretiminin

%11.9 kısılmasına neden olunca çalışılan saat başına verimlilik de geçen aylara nispeten görece bir düzelmeye %5.6 azalmıştır. Özel sektörde ise atıl kapasitelerin kullanıma sokulması devam ederken, üretim ilk dokuz ayda %10.6, çalışılan saat başına verimlilik ise %10.3 artmıştır. Yılın ilk dokuz ayında kamu kesiminde çalışanlar %7 azalırken reel ücretler %15 artmış, özel sektörde çalışanlar %2 azalırken reel ücretler %4.2 düşmüş ve toplamda istihdam %2.8 azalırken reel ücretler %1.2 azalmıştır.

Aralık ayı fiyat artışları beklentilerin oldukça altında gerçekleşmiştir.

Aralık ayında toptan eşya fiyat endeksi %1.9, tüketici fiyat endeksi ise %2.5 oranında artmıştır. Böylece, 2000 yılında toptan eşya fiyat endeksindeki artış %32.7, tüketici fiyat endeksindeki artış ise %39.0 olmuştur. Yıllık bazda toptan eşya fiyatlarındaki artış, kamu sektöründe %24.7, özel sektörde ise %35.7 oranında gerçekleşmiştir.

Çekirdek enflasyon diye tabir edilen özel imalat sanayi fiyatlarındaki artış yılsonu itibariyle %33.6 olarak kamu fiyat artışlarının önemli bir miktar üzerinde bulunsa da, 1999 yılı sonunda yapılan yüksek kamu zamlarını yansıtan oniki aylık ortalamalara göre artışlara bakıldığında, özel sektör fiyatlarının %50.1, kamu fiyatlarının ise %72.1 arttığı gözlenmektedir. Aynı dönemde tarım ve imalat sanayi fiyatlarındaki artışlar ise sırasıyla %39.8 ve %29.4 olmuştur.

İç pazarda yaşanan talep kaynaklı canlılık tüketici fiyatlarının nispeten yüksek kalmasına neden olmuştur.

2000 yılında iç pazarda yaşanan talep genişlemesi, tüketici fiyatlarında ağırlıklı olarak bulunan uluslararası ticarete konu olmayan ve fiyat oluşumlarında piyasanın mevcut durumunu gözetilen mal ve hizmet fiyatlarının nispeten yüksek kalmasına neden olmuştur. Yılbaşında açıklanan kısıtlamalara rağmen, kira bedelleri %49.1'lik artış sağlamış, sağlık harcamalarında bu artış %51'e yükselirken haberleşme ve mali hizmetleri de içeren çeşitli mal ve hizmet fiyatları ise aynı dönemde %48.3 artmıştır.

II. Bütçe ve Para Politikaları

Faiz dışı fazlada hedeflerin aşılması kamu maliyesi disiplini açısından sevindirici olmuştur.

İlk 11 ayda gelirler %87 artarak 31.4 katrilyon TL'ye ulaşırken, giderler %66 artarak 42.4 katrilyona, bütçe açığı ise 10,9 katrilyona ulaşmıştır. 19.9 katrilyon TL'lik faiz ödemelerini aşan vergi gelirleri 24.6 katrilyon TL'ye ulaşmıştır. Bütçe disiplininin temel anahtarlarından biri olarak görülen faiz dışı fazla ise, aynı dönemde 9 katrilyon TL olarak yıl sonu hedefini aşmıştır. 2000 yılı için öngörülen 6 milyar dolarlık dış borçlanma hedefi ise Eylül itibariyle gerçekleştirilen 7.5 milyar dolar ile aşılmıştır.

Konsolide kamu sektörü faiz dışı fazla ve genel denge hedefleri Eylül ayı itibariyle önemli bir fazlayla gerçekleştirilmiştir.

Bütün bir yıl içinde konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlasının 4,500 trilyon TL olması hedeflenmektedir. Bu değer Eylül 2000 itibariyle 5,967 trilyon TL olarak üst sınırının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. 2000 senesi için GSMH'nin %3'ü olması beklenen konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlasının 2001 senesi için de GSMH'nin %5'ine ulaşması beklenmektedir.

Merkez Bankası para politikasını ve Net İç Varlıklar için belirlediği bant uygulamasını değiştirmiştir.

Merkez Bankası'nın performans kriteri olarak belirlediği Net İç Varlıklar (NİV) yılın ilk dokuz ayı için hedeflenen taban ve tavan değerlerini aşmayarak istenen aralıkta gerçekleşmiştir. Ancak, Kasım ayının ikinci yarısında başlayan süreçte, mali piyasalarda yaşanan kriz ve bunu takip eden döviz talebi, Merkez Bankası'nın döviz rezervlerinin hızla azalmasına neden olmuştur. Gerekli likiditeyi sağlamak amacıyla Merkez Bankasının NİV limitlerinin dışına çıkması sonucu yılsonu NİV tavan değeri revize edilmiştir. Aralık sonu itibariyle NİV 3,324 trilyon TL olmuştur. Net Dış Varlıklar da Kasım ayına göre gözlenen 2,354 trilyon TL'lik azalmaya karşın, Merkez Bankasının piyasaya likidite vermesi sonucu

NİV 3,164 trilyon TL artarak para tabanını genişletmiştir. NİV'in kompozisyonunda kamuya açılan net krediler artmış, API stoğu Aralık sonunda 5.2 katrilyona çıkmış ve bankalara açılan nakit kredi miktarı Aralık ayında sağlanan likidite ile 500 trilyona çıkmıştır. Piyasalardaki dalgalanmalar sırasında artan NİV büyüklüğü bir bant içerisinde tutulmaktan vazgeçilerek, açıklanan tavan değerlerine uygun şekilde kademeli olarak azalacaktır.

M2Y'nin kompozisyonu Aralık ayında vadeli TL mevduat lehine değişmiştir.

Aralık ayı itibariyle bir önceki senenin aynı dönemine göre M1, M2 ve M2Y para arzları reel olarak sırasıyla %27.8, %11.5 ve %9.4 artmış, DTHların ve vadeli mevduatların Aralık ayında M2Y içindeki payı sırasıyla %43 ve %42.6 olmuştur. M2Y'nin bileşiminde yılbaşından itibaren ağırlıklı olan döviz tevdiatları Aralık ayında kriz etkisiyle yükselen faiz oranları nedeniyle TL mevduata kayarken, bankaların müşterileri ile yaptıkları repodaki çözülme de bu artışa destek vermiştir. Ayrıca, bayram tatili nedeniyle emisyonunda da Kasım ayına göre 1.9 katrilyon TL'lik bir artış yaşanmıştır.

Mevduat Bankalarının iç talebi besleyen yoğun kredi dönemi sona ermiştir.

Mevduat Bankalarının tüketici kredileri ve kredi kartlarıyla kullandıkları kredilerin tutarı geçen seneye göre 4.5 katrilyon artarak Aralık sonu itibariyle 6.7 katrilyona ulaşmıştır. Kasım'ın ikinci yarısında görülen kriz sonucu tüketici kredileri, otomobil kredisi ve diğer krediler Aralık ayında Kasım ayına göre sırasıyla %3, %3 ve %6 azalmış, konut kredisinde ise sadece %1 artış gerçekleşmiştir. Yılbaşından Aralık ayına kadar devam eden iç talep artışını finanse eden kredi genişlemesi, yaşanan finansal kriz ile birlikte durmuş ve 2001 senesiyle yeni bir döneme girmiştir.

III. Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret dengesi hızla bozulmuştur.

Döviz sepetinin nominal değer kazancı önceden ilan edilen hedefler doğrultusunda

tutulurken, TL dolar karşısında 2000 yılında reel olarak %3, Euro karşısında %16.7 oranında reel değer kazancına uğramıştır. Sepet bazında TL'nin reel değer kazancı ise %8.6 olmuştur. Dolayısıyla, tüketim malları ve aramaları ithalatı ilk on ayda %47.6 ve %35.8 oranlarında artarken, toplam ihracat ve ithalat yıllık bazda sırasıyla %0.8 ve %35.4 oranında artmış, reel ihracat ve ithalat ise %8.3 ve %27.2 artmıştır.

Ülke gruplarına göre bakıldığında ise, AB'ye yapılan ihracatta yaşanan %0.7'lik düşüş ile bu bölgenin toplam ihracat içindeki payının %52.8'e gerilediği görülmektedir. AB'den gerçekleştirilen ithalatta bir önceki seneye göre %25.9 oranında bir artış yaşansa da, toplam ithalat içindeki payı %48.9'a düşmüştür. OECD üyesi olmayan Avrupa ve BDT ülkelerinden yapılan ithalat ise %59.3 artarak payını %13.3'e çıkarmıştır. Bu artışta petrol fiyatları başta olmak üzere hammadde fiyatlarında 2000 senesinde yaşanan artış etkili olmuştur.

Dış ticaret hadlerindeki aleyhte gelişme devam etmektedir.

İlk dokuz ayda, ihracattaki reel artış yıllık bazda %8.3 ile nominal artışın üstünde kalırken, ithalattaki reel artış %27.2 oranı ile nominal artışın gerisinde kalmış olması, dış ticaret hadlerinin aleyhimize geliştiğine işaret etmektedir. Yılsonu itibariyle bu trendin yön değiştirmesi beklenmektedir.

Cari işlemler açığındaki bozulmada, turizm gelirlerinin etkisiyle bir yavaşlama gözükmemektedir.

Bu gelişmeler ışığında yılın ilk on ayında dış ticaret açığı 18.4 milyar dolara, cari işlemler açığı da 7.5 milyar dolara yükselmiştir. Net turizm gelirleri aynı dönemde bir önceki seneye göre %58 artarak 5.3 milyar dolara yükselmiştir. İşçi gelirlerindeki düşüş devam ederek ilk on ayda %3 daralırken, turizmin katkısıyla görünmeyenler kalemi %35.3 oranında artmıştır.

Cari işlemler açığı büyük oranda dış borçlanma vasıtasıyla finanse edilmiştir.

Temmuz ayında gerçekleştirilen 1.5 milyar dolarlık tahvil ihracının ardından sermaye hareketleri ağırlıklı kısa vadeli olmuştur. Ekim ayı itibariyle rezerv hariç sermaye hareketleri 12.5 milyar dolara ulaşırken, bu rakamın önemli bir kısmı hazinenin tahvil ihraçlarını içeren 6 milyar dolarlık portföy yatırımları şeklinde olmuştur. Son aylarda hızlanan kısa vadeli sermaye hareketleri 3.4 milyar dolara ulaşırken, uzun vadeli akımlar da 3.2 milyar dolarda kalmıştır. Yılbaşından itibaren çok olumsuz bir performans sergileyen doğrudan yatırımlar ise 162 milyon dolarlık bir çıkışla net sermaye ihracatını göstermektedir.

IV. 2001 Yılı Beklentileri

2000 yılının sonlarında mali sektörde yaşanan kriz 2001 yılının özellikle ilk yarısında diğer sektörleri de etkileyecektir.

Yaşanılan likidite krizi sürecinde finansal kesim çok büyük yaralar almıştır ve önümüzdeki seneye daralarak girecektir. Bankacılık kesiminin en büyük müşterisi olan ve 2001 başında yüksek borçlanma ihtiyacı içinde bulunacak olan Hazine, bu durumdan olumsuz etkilenecektir. Özelleştirmenin planlanan ötesinde önemli bir gelir takviyesi yapmayacağı varsayımı altında, hükümetin dolaylı vergilere başvurması ise ekonomiyi soğutacaktır. Bu doğrultuda TÜSİAD, bütçe gelir ve harcamalarının hedeflerin altında kalarak 41 ve 47 katrilyon TL, faiz dışı fazla ve bütçe açığının GSMH'ya oranlarının ise %7.3 ve %4'e olmasını beklemektedir.

Özellikle ilk çeyrekte yapısal kriter veya ön koşul olarak belirlenen reform ve özelleştirmelerin tamamlanması programının başarısı açısından kritik öneme haizdir.

Kamu maliyesine yönelik olarak gündeme getirilen ek vergiler ve bir

takım harcama kısıcı önlemler 2001 yılında toplam talebin ve cari işlemler açığının disipline edilmesini sağlayacak niteliktedir. Yaşanan mali krizin etkisiyle yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda zedelenen güven neticesinde yılın ilk çeyreğinde faizlerin yüksek seyretmesi ve akabinde kademeli olarak düşmesi muhtemeldir. Niyet mektubunda taahhüt edilen yapısal reformlar ve özelleştirmelerde 2000 yılının ikinci yarısında sergilenen isteksiz tutum tekrarlanmazsa, yılın ikinci yarısında büyüme ilk yarıdaki durgunluğunu aşabilecektir. Bu doğrultuda TÜSİAD, yılın ilk yarısında zayıf bir ekonomik performansla, yılsonunda büyümenin %2.4 olmasını beklemektedir.

Enflasyonda düşüş trendi devam edecektir.

Yaşanılan gelişmeler sonucunda artan faiz oranları ve iç borçlanma maliyetinin enflasyonu yukarı, yavaşlayan ekonomik büyümenin de enflasyonu aşağı doğru çekmesi beklenirken net etkinin yönde olacağı ilerleyen günlerde netleşecektir. Hükümetin ek niyet mektubunda sunulan taahhütlere uyacağı ve 2001 yılında petrol fiyatları ve Euro/dolar paritesinin daha olumlu gelişeceği varsayımı altında, bir yavaşlama olsa da enflasyondaki düşüş trendinin süreceğine ve TEFEDe yılsonunda %16.4 artışla yıllık ortalama enflasyonun %21.4'e ulaşacağını beklemekteyiz.

Yavaşlayan ekonomik aktiviteyle cari işlemler açığı da azalacaktır.

Ekonomik büyümenin hükümetin hedefleri altında kalacağı, 2001 Haziran ayı itibariyle bant içinde dalgalanacak olan kur sepetinin tavan değerine yakın seyredeceği, Euro/dolar paritesinde euro lehine gelişmenin ihracatı artıracığı, yavaşlayan ekonominin ithalatı azaltacağı ve artan faizlerin tasarruf fazlasını artıracığı varsayımları altında, cari açığın da 2001 yılında hükümet hedefi olan GSMH'nin %3.5'in altında gerçekleşeceğini tahmin etmekteyiz.

TABLO 1.1 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1999-2000)
ÜRETİM VE FİYATLAR

	2000												
	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağust.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (DİE, 1997=100)													
Yıllık % Artış	3.3	3.7	7.2	0.5	2.2	2.0	2.0	3.1	17.2	6.4	13.3	10.5	..
Aylık % Artış	-0.7	-17.0	9.6	-0.2	3.7	6.8	1.1	-2.8	2.1	1.4	8.9	-0.2	..
Yıllık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	3.4	5.0	6.9	0.7	2.0	1.9	1.7	3.1	17.3	6.3	13.5	10.5	..
KAPASİTE KULLANIM ORANI (DİE, %)	74.1	73.0	74.0	74	76.9	77.1	76.7	75.9	75.8	73.3	81.9	79.8	..
TOPTAN EŞYA FİYATLARI (DİE, 1994=100)													
Yıllık % Artış	62.9	66.4	67.5	66.1	61.5	59.2	56.8	52.3	48.9	43.9	41.4	39.1	32.7
Aylık % Artış	6.8	5.8	4.1	3.1	2.4	1.7	0.3	1.0	0.9	2.3	2.8	2.4	1.9
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	6.2	4.9	3.5	2.8	1.4	3.0	2.5	2.0	2.0	1.2	2.0	2.2	1.3
TÜKETİCİ FİYATLARI (DİE, 1994=100)													
Yıllık % Artış	68.8	68.9	69.7	67.9	63.8	62.7	58.6	56.2	53.1	49.0	44.4	43.8	39.1
Aylık % Artış	5.9	4.9	3.7	2.9	2.3	2.2	0.7	2.2	2.2	3.1	3.1	3.7	2.5
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	5.9	4.1	4.0	3.1	2.2	3.1	2.9	3.3	2.5	1.6	1.2	3.1	2.3
DÖVİZ KURU (MB alış kuru)													
TL/US\$ (aylık ortalama)	526,390	545,273	563,071	580,175	595,474	616,336	615,254	627,236	645,110	663,669	676,511	682,894	677,455
Yıllık % Artış	71.7	69.6	65.0	61.2	56.9	56.1	49.3	47.3	48.4	46.5	45.0	37.6	28.7
Aylık % Artış	6.1	3.6	3.3	3.0	2.6	3.5	-0.2	2.0	2.8	2.9	1.9	0.9	-0.8
FİYAT HADLERİ (DİE, 1994=100)*													
Dış Ticaret Hadleri (İhracat/İthalat)	94.5	94.0	93.6	93.4	94.2	92.7	91.7	92.1	91.2	89.9	..	..	..
İç Ticaret Hadleri (Tarım/İmalat)	113.9	114.0	114.1	113.0	112.5	113.9	113.8	117.2	118.8	118.4	118.4	119.8	122.9
İÇ BORÇLANMA YAPISI (satış miktarı ağırlıklı)													
Yıllık Bileşik Faiz (%)	**	37.7	41.7	38.9	34.1	38.7	41.3	33.4	33.4	33.6	37.7	40.5	**
Ortalama Vade (gün)	**	453	392	497	390	421	503	341	358	532	366	352	**
ÜCRETLER (DİE, Dönemsel, 1997=100, İmalat Sanayii)													
Saat Başına Reel Ücret Endeksi (yıllık % artış)	8.9	..	..	-0.4	..	..	-0.8	..	..	-2.3	..	..	..
Reel Kazanç Endeksi (yıllık % artış)	7.9	..	..	0.3	..	..	0.7	..	..	-2.0	..	..	..

(..) Yayınlanmamış veri

(*) Hesaplama mevsimsellikten arındırılmış seriler kullanılmıştır

(**) Aralık ayında ibale yapılmamıştır.

TABLO 1.2 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1999-2000)
DIŞ TİCARET

	2000													
	1999	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
DIŞ TİCARET (yıllık % artış)														
Değer (Cari dolar fiyatlarıyla)														
İthalat	14.7	44.6	40.6	40.6	36.6	34.2	37.2	33.2	27.5	52.6	15.7	38.8	..	..
İhracat	-0.3	11.2	2.3	2.3	-4.0	26.6	0.6	5.3	0.0	0.4	-4.5	-20.4	..	..
Fiyat Endeksi (1994=100)														
İthalat	3.1	3.4	6.4	6.4	7.6	5.7	3.4	10.8	7.4	4.7	5.7	..	..	..
İhracat	-8.9	-9.3	-7.6	-7.6	-5.7	-4.2	-4.8	-1.3	-2.0	-3.7	-0.5	..	..	..
Miktar Endeksi (1994=100)														
İthalat	19.5	50.6	41.3	41.3	40.1	33.8	42.5	27.2	26.2	53.3	16.3	..	..	..
İhracat	12.8	23.1	14.6	14.6	7.5	35.5	13.7	17.0	11.5	17.1	6.0	..	..	..
DIŞ TİCARET DENGESİ (milyon \$)														
Aylık														
İthalat	4,439	3,219	3,920	3,920	4,158	4,476	4,678	4,798	4,614	4,850	4,214	4,939	..	..
İhracat	2,232	2,094	2,244	2,244	2,305	2,472	2,240	2,236	2,253	1,947	2,170	2,114	..	..
Dış Ticaret Dengesi	-2,207	-1,124	-1,676	-1,676	-1,853	-2,004	-2,439	-2,562	-2,361	-2,902	-2,043	-2,824	..	..
12 Aylık Kümülatif														
İthalat	40,692	41,684	42,815	42,815	43,928	45,070	46,339	47,534	48,531	50,204	50,775	52,155	..	..
İhracat	26,588	26,799	26,849	26,849	26,752	27,271	27,285	27,398	27,397	27,406	27,303	26,759	..	..
Dış Ticaret Dengesi	-14,103	-14,884	-15,966	-15,966	-17,176	-17,799	-19,054	-20,135	-21,133	-22,798	-23,472	-25,396	..	..
ÖDEMELER DENGESİ (milyon \$)														
Aylık														
Cari İşlemler Dengesi	-1,089	-150	-1,086	-1,086	-1,065	-872	-1,129	-1,232	-364	-780	-67	-765	..	..
Dış Ticaret Dengesi*	-1,746	-857	-1,375	-1,375	-1,586	-1,601	-2,131	-2,215	-2,034	-2,385	-1,666	-2,370	..	..
Görünmeyenler	657	707	289	289	521	729	1,002	983	1,670	1,805	1,599	1,605	..	..
12 Aylık Kümülatif														
Cari İşlemler Dengesi	-1,364	-2,384	-3,615	-3,615	-4,941	-5,099	-6,097	-6,795	-7,056	-8,193	-8,134	-9,210	..	..
Dış Ticaret Dengesi*	-10,447	-11,184	-12,227	-12,227	-13,434	-13,923	-15,131	-16,118	-17,020	-18,602	-19,282	-21,139	..	..
Görünmeyenler	9,083	8,800	8,612	8,612	8,493	8,824	9,034	9,323	9,964	10,409	11,148	11,929	..	..
Sermaye ve Rezerv Hareketleri														
Net Doğr. Yatırımlar	138	119	25	25	27	-46	-216	35	-656	-573	-200	-166	..	..
Portföy Yatırımları	3,429	4,277	4,423	4,423	4,338	4,662	4,383	5,327	7,805	7,178	7,732	8,510	..	..
Net Uzun Vad. Serm. Har.	345	277	393	393	960	1,312	2,270	3,516	3,536	3,745	3,799	3,865	..	..
Net Kısa Vad. Serm. Har.	759	1,251	1,986	1,986	1,645	2,021	1,925	2,323	772	3,218	2,382	2,701	..	..
Net Hata ve Noksan	1,899	642	869	869	789	-845	-347	-1,053	-2,350	-2,872	-3,369	-3,690	..	..
Rezerv Hareketleri**	-5,206	-4,182	-4,081	-4,081	-2,818	-2,005	-1,918	-3,353	-2,022	-2,474	-2,181	-1,981	..	..
MERKEZ BANKASI REZERVLERİ (milyar \$)	23.2	23.2	23.6	23.6	22.9	22.3	22.6	24.5	24.7	24.4	24.2	23.2	21.6	19.6
DIŞ BORÇ STOKU (milyar \$)	111.2				103.5			106.0						

(*) İhracat(FOB)-İthalat(FOB). Bakiye ticareti dâhil

(**) Artı işaret rezerv azalışını gösterir

(..) Yayınlanmamış veri

TABLO 1.3 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1999-2000)
KONSOLİDE BÜTÇE

	2000												
	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
12 AYLIK KÜMÜLATİF (trilyon TL)													
Gelirler	18,973	19,996	21,931	23,459	24,553	25,710	26,985	28,032	30,177	31,354	32,531	33,560	..
Vergi Gelirleri	14,807	15,697	17,422	18,577	19,450	20,161	21,202	22,100	23,745	24,649	25,648	26,358	..
Vergi Dışı Gelirler	3,879	3,987	4,178	4,477	4,684	5,120	5,359	5,500	5,975	6,235	6,415	6,739	..
Harcamalar	28,018	29,730	32,166	33,952	36,444	38,375	39,212	39,863	42,816	43,217	44,117	44,928	..
Cari	9,148	9,376	9,641	9,906	10,335	10,714	11,098	11,490	11,848	12,177	12,668	13,071	..
Yatırım	1,540	1,539	1,547	1,539	1,630	1,716	1,741	1,877	1,987	2,026	2,185	2,268	..
Transferler	17,330	18,815	20,978	22,507	24,479	25,945	26,372	26,497	28,981	29,014	29,264	29,589	..
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	1,676	2,268	3,591	4,486	4,967	5,461	6,127	6,380	7,800	8,225	8,464	8,544	..
Bütçe Dengesi	-9,044	-9,734	-10,235	-10,493	-11,891	-12,665	-12,227	-11,831	-12,639	-11,883	-11,586	-11,368	..
Finansman	9,097	9,614	10,500	10,842	12,200	12,965	12,591	12,217	13,028	12,356	11,892	11,496	..
Dış Borçlanma (net)	460	1,211	1,153	1,079	1,082	990	2,039	3,070	2,681	3,211	2,801	2,594	..
İç Borçlanma (net)	12,234	13,535	13,372	13,250	13,763	14,587	14,369	14,093	12,600	11,529	10,855	10,289	..
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	-2,493	-3,265	-2,745	-2,754	-2,523	-2,643	-2,855	-3,575	-2,118	-1,785	-1,646	-1,524	..
Diğer	-1,103	-1,867	-1,280	-749	-460	-307	-1,420	-1,829	-678	-1,141	-661	-405	..
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyar \$)													
Gelirler	44.7	45.3	47.6	49.2	49.7	49.9	50.9	51.4	53.3	53.9	54.5	54.7	..
Vergi Gelirleri	34.8	35.5	37.7	39.0	39.4	39.1	40.0	40.5	41.9	42.4	43.0	43.0	..
Vergi Dışı Gelirler	9.1	9.0	9.1	9.4	9.5	10.0	10.2	10.1	10.6	10.7	10.8	10.9	..
Harcamalar	67.3	68.0	70.3	71.5	73.3	74.4	73.9	72.8	75.6	74.7	74.1	73.8	..
Cari	21.5	21.2	21.1	20.9	21.1	21.1	21.2	21.2	21.2	21.1	21.3	21.4	..
Yatırım	3.4	3.4	3.4	3.3	3.4	3.4	3.4	3.5	3.6	3.5	3.7	3.7	..
Transferler	42.3	43.4	45.8	47.2	48.8	49.9	49.4	48.1	50.3	50.1	49.1	48.6	..
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	3.7	5.0	7.3	8.9	9.7	10.1	11.1	11.4	13.4	13.9	14.1	13.8	..
Bütçe Dengesi	-22.6	-22.7	-22.7	-22.3	-23.7	-24.5	-23.0	-21.4	-22.3	-20.8	-19.5	-19.1	..
Finansman	22.8	22.7	23.3	23.0	24.3	25.0	23.6	22.1	22.9	21.6	20.0	19.3	..
Dış Borçlanma (net)	0.7	2.2	2.1	1.8	1.7	1.6	3.6	5.4	4.8	5.7	5.0	4.5	..
İç Borçlanma (net)	30.5	31.4	29.8	28.2	27.9	28.5	27.5	26.2	23.3	20.9	18.9	17.4	..
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	-6.3	-7.2	-5.9	-5.4	-5.0	-4.9	-5.4	-6.8	-4.3	-3.6	-3.2	-2.7	..
Diğer	-2.1	-3.7	-2.7	-1.6	-1.0	-0.8	-2.8	-3.4	-1.7	-2.4	-1.5	-0.7	..
İÇ BORÇ STOKU													
Katılyon TL	22.9	24.2	25.9	26.7	28.5	29.8	30.4	30.9	31.4	30.9	32.2	32.5	..
Milyar \$	43.5	44.4	46.0	45.9	47.9	48.4	49.4	49.3	48.1	46.6	46.8	47.2	..
İç Borç / M2Y	57.1	58.9	62.4	62.0	64.0	66.1	64.1	62.3	62.6	59.7	61.3	60.0	..

(..) Yayınlanmamış veri

TABLO 1.4 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1999-2000)
PARASAL GELİŞMELER

PARA ARZLARI (yıllık % değişim)	2000													
	1999	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Dolaşımdaki Para	81.1	69.7	72	72	17.6	51.5	76.7	77.7	85.9	67.9	56.8	55.3	72.3	60.4
Vadesiz Mevduat	148.6	74.6	102.6	102.6	114.2	79.9	96.8	136.5	83.0	84	129.3	60.4	102.5	70.6
M1	115.9	72.6	88.6	63.4	67.9	87.9	109.1	84.2	84.2	76.4	93.5	58	88.8	66.5
Vadeli Mevduat	106.1	92.4	75.6	71.6	70.2	55.3	54.7	50.4	41.2	41.2	33.9	31.9	32.8	39.3
M2	108.1	88.0	78.2	69.7	69.6	62.0	65.4	57.2	48.3	48.3	45.2	37	42.9	45.2
Döviz Tevdiat Hesabı (TL)	104.5	110.3	111.4	109.6	97.3	103.8	99.1	91.5	87.9	81.8	70.8	70.8	56.7	38.9
M2Y	106.5	97.4	92.4	86.6	81.8	80.3	80.0	71.8	65.1	60.9	60.9	51.7	49.2	42.4
Resmi Mevduat	23.0	143.9	128.6	18.0	20.7	29.5	25.8	81.9	84.9	103.5	40.5	63.8	-8.37	64.4
Merkez Bankası Diğer Mevduat	-49.7	175.7	517.6	707.4	174.8	58.0	769.8	256.6	163.5	229.6	224.5	224.5	455.5	278.7
M3Y	100.4	98.8	96.2	87.8	81.3	78.1	81.6	74.3	66.8	62.4	62.4	54.3	40.2	44.2
M2Y (trilyon TL)	40,119	41,062	41,465	43,010	44,581	45,137	47,445	49,685	50,161	51,850	51,850	52,618	54,214	57,167
M2Y'nin Bileşimi (%)														
Dolaşımdaki Para	5.0	4.5	4.7	4.5	4.5	4.6	4.9	5.1	5.1	5.4	5.2	5.2	5.2	5.6
Vadesiz Mevduat	7.3	6.6	6.6	7.5	7.5	7.5	6.9	7.8	7.3	6.9	7.8	6.4	7.3	8.7
Vadeli Mevduat	44.0	44.0	41.6	40.2	40.1	38.6	39.1	40.2	40.2	39.3	38.4	39.4	39.7	43.0
Döviz Tevdiat Hesabı	43.7	44.9	46.9	47.7	47.8	49.5	48.0	47.4	48.4	48.4	48.6	48.9	47.7	42.6
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
KREDİ HACMİ (yıllık % değişim)	52.6	53.2	55.1	53.3	50.2	54.3	59.3	61.5	64.6	69.2	69.2	67.0	64.0	62.6
TCCMB Dolaysız Kredileri	118.8	84.5	81.3	21.2	-17.4	-17.0	-99.0	-18.0	-17.4	-17.4	-16.9	-15.6	-18.4	-19.9
Mevduat Bankası Kredileri	51.0	53.2	53.9	52.2	49.3	53.4	60.2	61.1	64.6	69.9	69.9	67.9	64.8	63.8
Kalkınma ve Yatırım Bankası Kredileri	81.5	53.4	74.1	69.7	64.8	68.0	75.7	69.5	65.2	59.2	54.2	54.2	51.3	46.0
MB ANALİTİK BİLANÇO SEÇİLMİŞ KALEMLER (milyon \$)														
Net İç Varlıklar	-1.670	-2.071	-2.334	-2.272	-2.125	-2.343	-2.640	-2.760	-2.289	-2.289	-2.520	-2.408	-464	3.918
Net Dış Varlıklar	9.140	9.027	9.514	9.396	9.112	9.204	10.356	10.201	10.201	10.201	9.942	9.811	7.929	4.916
Net Kamu	-1.662	-2.362	-3.171	-2.720	-2.614	-1.937	-3.660	-5.166	-2.716	-2.716	-3.135	-3.158	-2.973	64
Açık Piyasa İşlemleri Borçları	-4.572	-4.907	-3.556	-3.462	-3.568	-2.351	-3.949	-5.451	-3.495	-3.899	-4.193	-6.179	-6.179	-7.750
MB REZERVLERİ/(İÇ BORÇ STOĞU+M2Y, %)	19.4	19.4	19.7	19.1	18.2	18.6	19.4	19.2	19.1	19.1	19.4	18.5	17.0	..

Net Dış Varlıklar = Dış Varlıklar - (Dış Yüklümlülükler + Bankalar Döviz Mevduatı)
 Net İç Varlıklar = Net Kamı + Bankalara Açılan Nakit Kredi + Net API + Diğer + Değerlenen Hesabı
 Net Kamı = Kamuya Açılan Nakit Krediler - (Kamı Mevduatı + Döviz Olarak Takip Olunan Mevduat)
 Rezerv Parası = Net Dış Varlıklar + Net İç Varlıklar

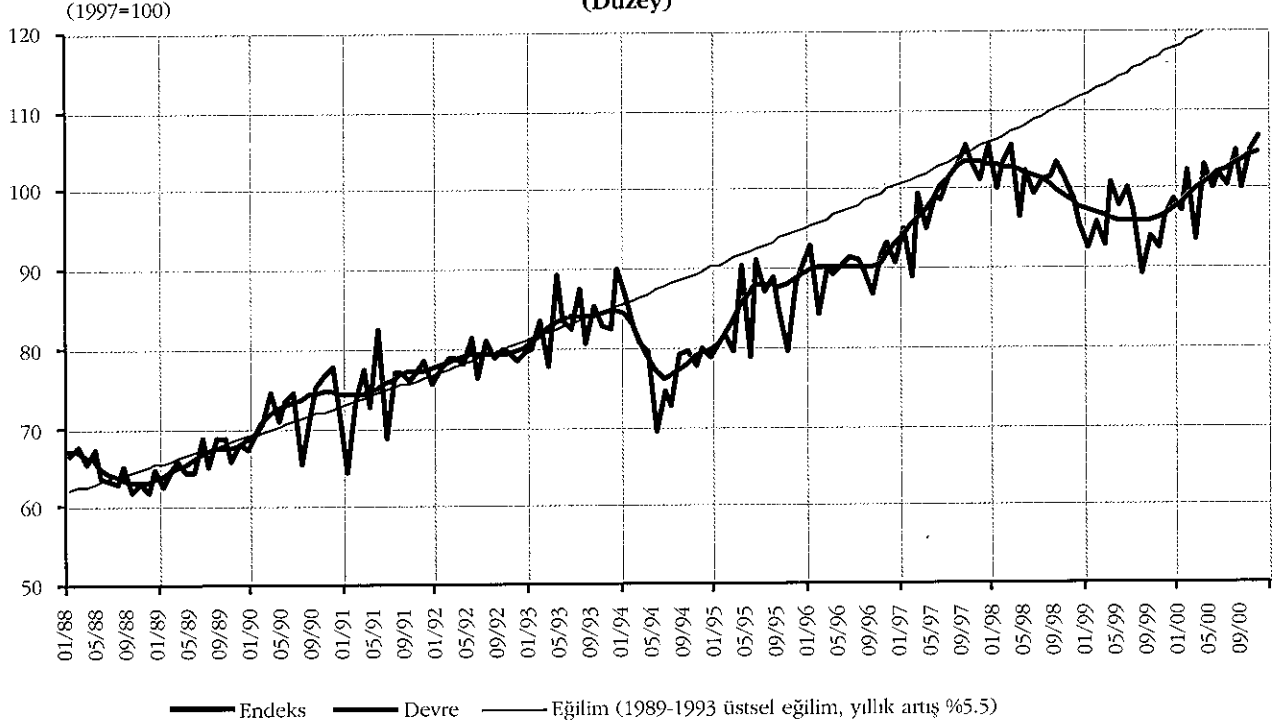
TABLO 2 GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (1987 fiyatlarıyla, TL)

Harcama Gruplarına Göre

	Sektörler İtibariyle											
	Yıllık % Artış			Yıllık % Artış			Yıllık % Artış			Yıllık % Artış		
	1998	1999	% Pay	2000-1	2000-2	6 Aylık	1998	1999	% Pay	2000-1	2000-2	9 Aylık
Özel Nihai Tüketim Harc.	0.6	-3.1	68.4	4.6	7.0	5.8	8.4	-4.6	13.8	1.4	1.9	1.8
Gıda- içki	-11.2	13.3	24.5	3.6	5.3	4.5	8.6	-4.8	12.8	2.6	1.3	1.7
Dayanıklı Tüketim Malları	-0.8	-0.3	11.2	21.8	29.9	26.0	-0.6	-4.2	0.6	-1.3	8.2	9.4
Yarı Dayanıklı Tüketim Malları	0.3	-8.2	10.8	-1.7	-1.1	-1.4	18.5	2.4	0.3	-4.2	4.4	5.7
Enerji-Ulaştırma-Haberleşme Hizmetleri	4.9	-5.2	9.7	-3.7	-5.9	-4.8	2.0	-5.0	28.5	2.8	4.0	9.8
Hizmetler	-0.8	-11.8	6.6	9.0	15.0	12.4	9.3	-7.3	1.5	0.3	-1.1	-4.0
Konut Sahipliği	2.1	1.1	5.6	-1.0	-1.0	-1.0	1.2	-5.7	23.8	2.5	3.8	10.9
Devletin Nihai Tüketim Harc.	7.8	6.5	8.7	0.3	12.3	6.9	5.3	1.3	3.2	6.0	8.0	9.2
Maaş-Ücret	5.9	2.7	4.4	2.2	2.1	2.2	0.7	-12.8	5.1	-2.1	2.9	7.9
Mal ve Hizmet Alımı	10.0	10.6	4.3	-4.1	25.3	14.6	1.4	-6.8	21.2	9.9	10.6	12.2
Gayri Safi Sabit Sermaye Olg.	-3.9	-16.0	25.6	10.6	19.8	15.8	2.0	-5.6	18.2	10.0	9.4	10.9
Kamu Sektörü	13.9	-4.1	6.8	3.0	24.4	17.8	-1.9	-13.6	3.0	9.4	18.3	19.9
Makine Teçhizat	19.1	11.2	2.3	37.6	43.5	42.0	4.9	-4.0	13.1	4.7	4.5	4.0
Bina İnşaatı	25.0	-1.6	1.7	4.9	6.7	6.1	6.9	5.3	2.6	2.2	1.6	1.9
Bina Dışı İnşaat	6.3	-15.0	2.8	-19.0	15.2	3.3	2.1	1.1	5.1	-1.1	-1.1	0.1
Özel Sektör	-8.3	-19.6	18.8	11.9	18.3	15.3	3.4	-4.8	2.3	3.9	4.6	6.3
Makine Teçhizat	-12.3	-26.4	10.2	22.9	38.2	30.9	6.0	6.1	2.1	2.9	0.8	0.2
Bina İnşaatı	-1.8	-9.8	8.6	-3.1	-6.0	-4.7	3.2	-5.4	89.4	4.1	5.2	6.9
Stok Değişimleri	-	-	1.8	-	-	-	5.9	2.7	4.4	2.2	2.1	2.3
Mal ve Hizmet İhracatı	12.0	-7.0	29.7	7.4	16.1	11.9	1.7	2.5	0.4	0.7	-0.4	0.4
Mal ve Hizmet İthalatı	2.3	-3.7	34.2	25.0	14.5	19.1	3.3	-5.0	94.2	4.0	5.0	6.7
G.S.Y.I.H (Talep)	3.2	-5.1	100.0	5.1	5.3	5.2	-1.0	-5.7	4.6	32.5	26.5	27.7
G.S.Y.I.H (Arz)	3.1	-5.0	-	5.6	5.8	5.7	3.1	-5.0	98.7	5.5	6.0	7.4
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla												

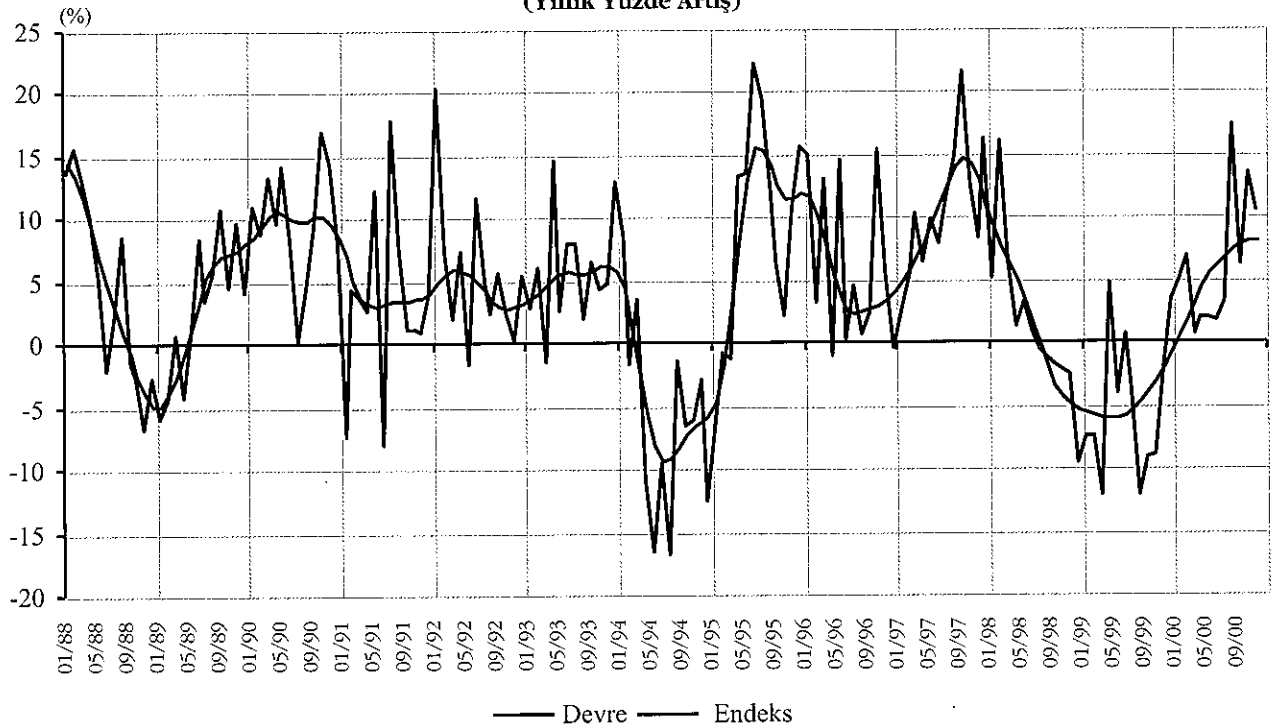
GRAFİK 1

MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ
(Düzey)

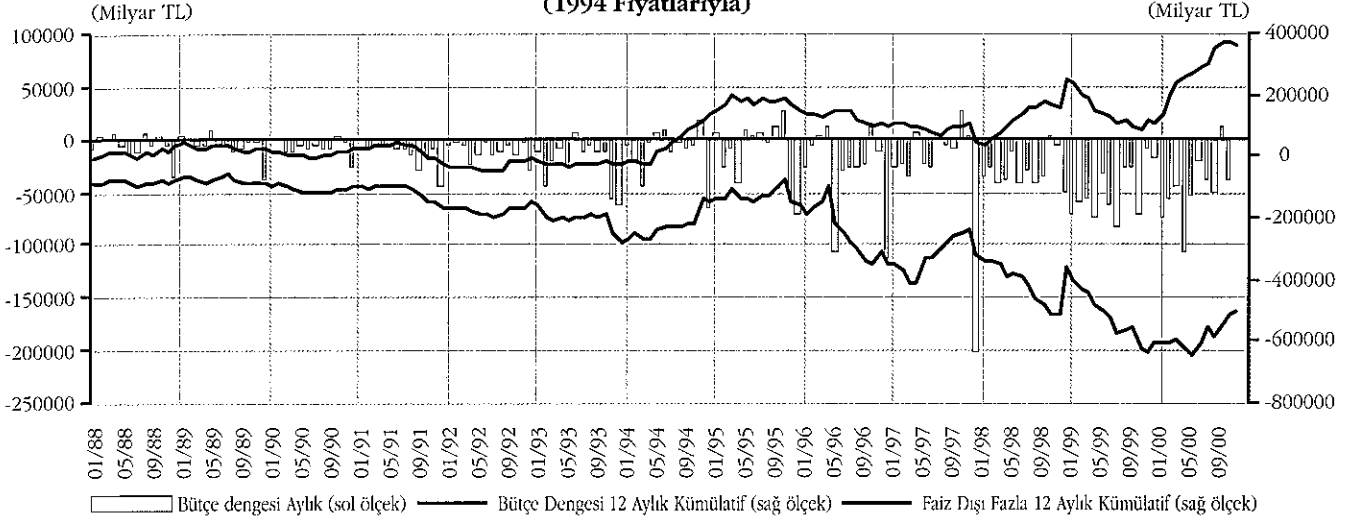
GRAFİK 2

MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ
(Yıllık Yüzde Artış)

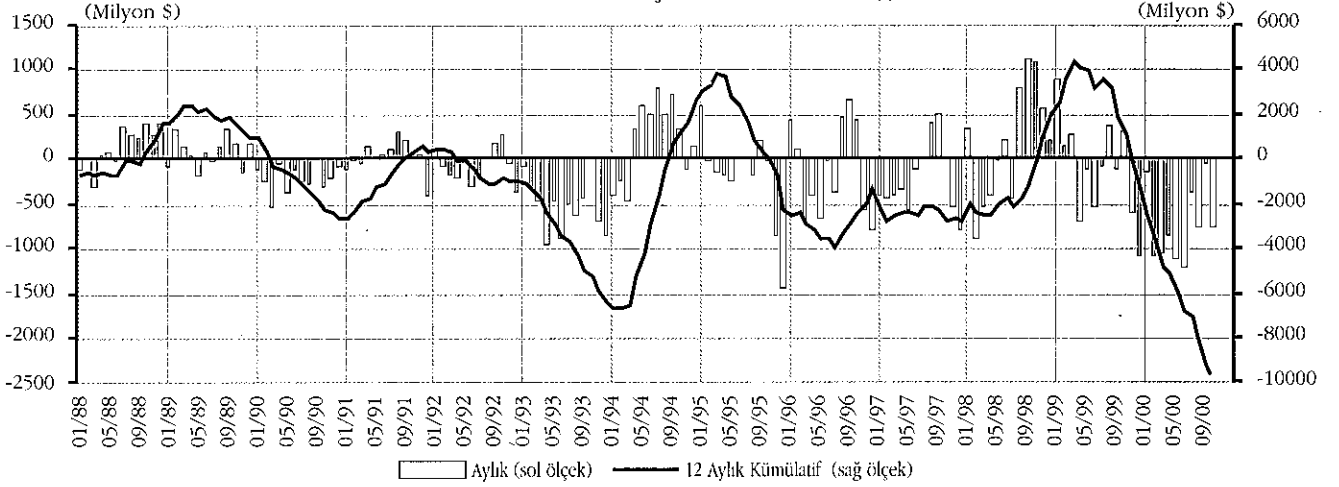
GRAFİK 3

AYLAR İTİBARIYLA KONSOLİDE BÜTÇE
(1994 Fiyatlarıyla)

GRAFİK 4

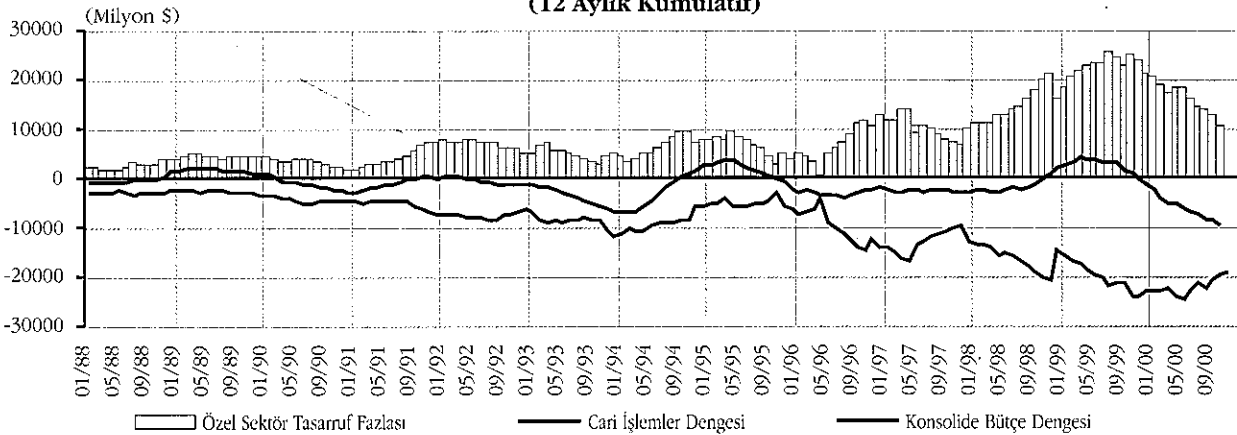
AYLAR İTİBARIYLA CARİ İŞLEMLER DENGESİ (*)

(*) 1/96 döneminden itibaren bavul ticareti dahil aylık rakamlar kullanılmaktadır.

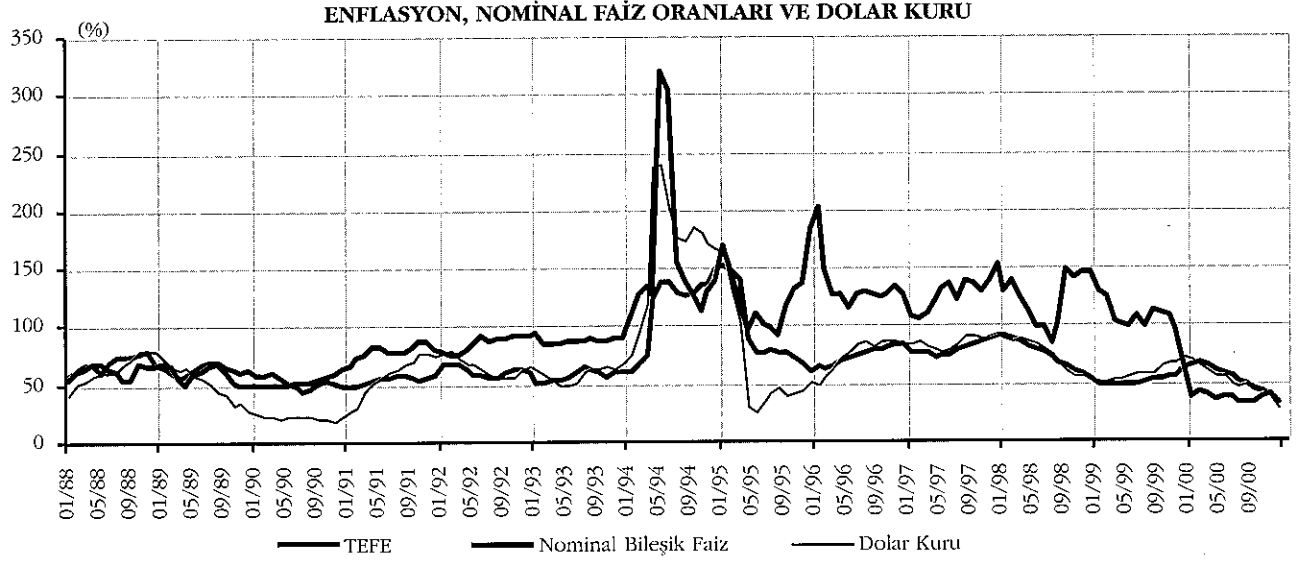
GRAFİK 5

YATIRIM - TASARRUF DENGESİ (*)
(12 Aylık Kümülatif)

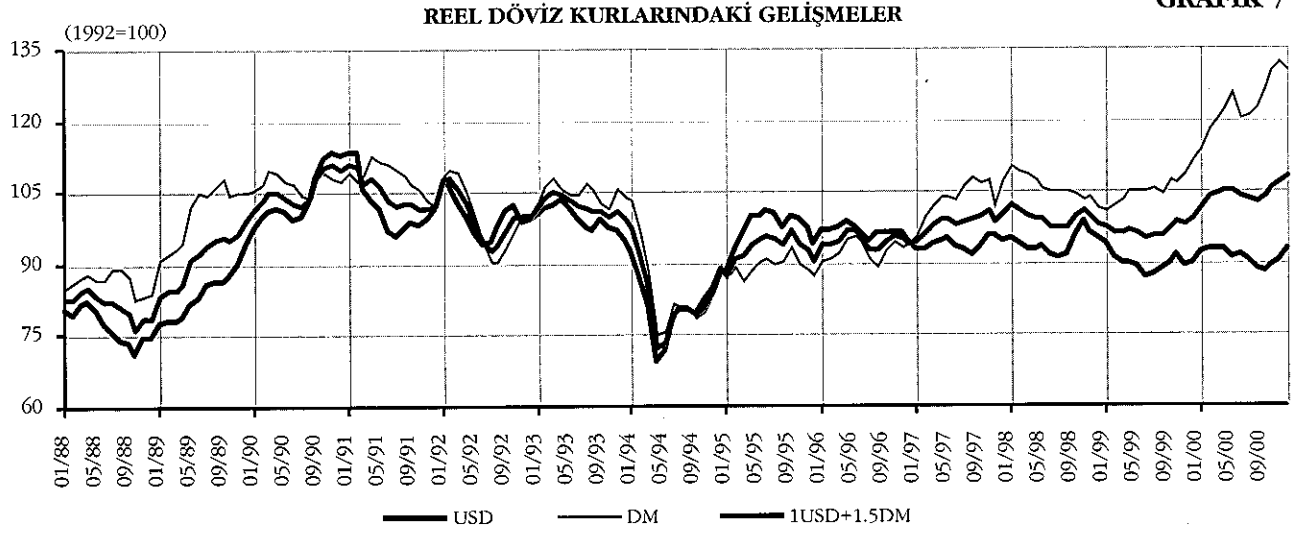

(*) Toplam Kamu Kesimi Tasarruf Açığı verisinin aylık olarak izlenememesi nedeniyle, Konsolide Bütçe Açığı göstere olarak kullanılmıştır. Özel Sektör Net Tasarruf göstergesi ise Konsolide Bütçe Açığı ve Cari İşlemler Dengesi verilerinin cebirsel toplamı olarak hesaplanmıştır. Cari İşlemler Dengesi serisindeki kırılma, 1/96 döneminden itibaren bavul ticareti dahil aylık rakamların kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

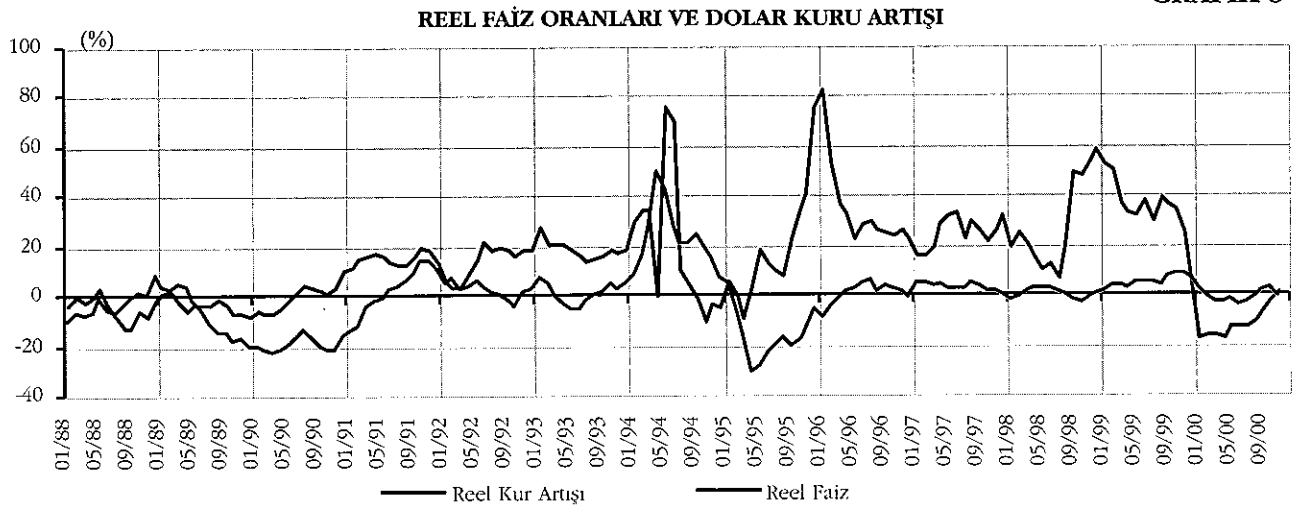
GRAFİK 6

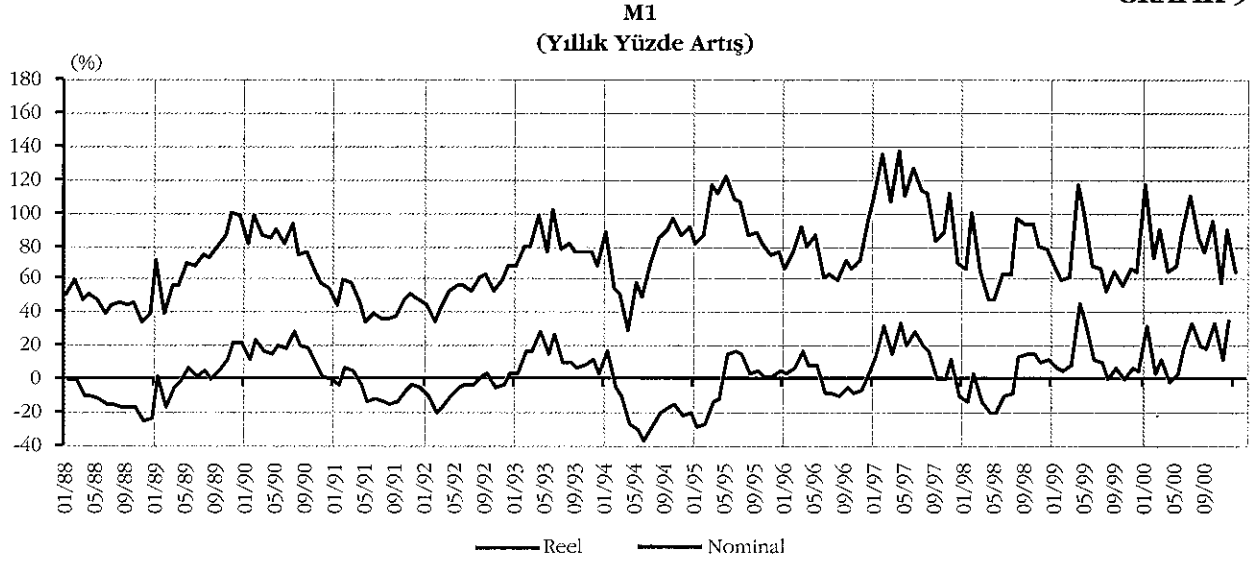
GRAFİK 7

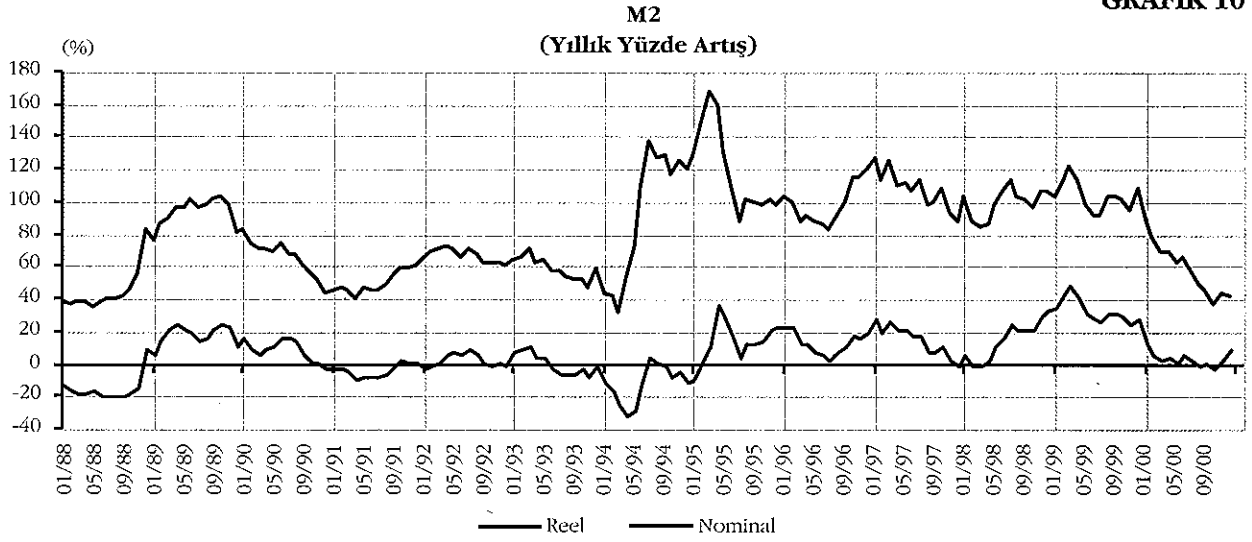
GRAFİK 8

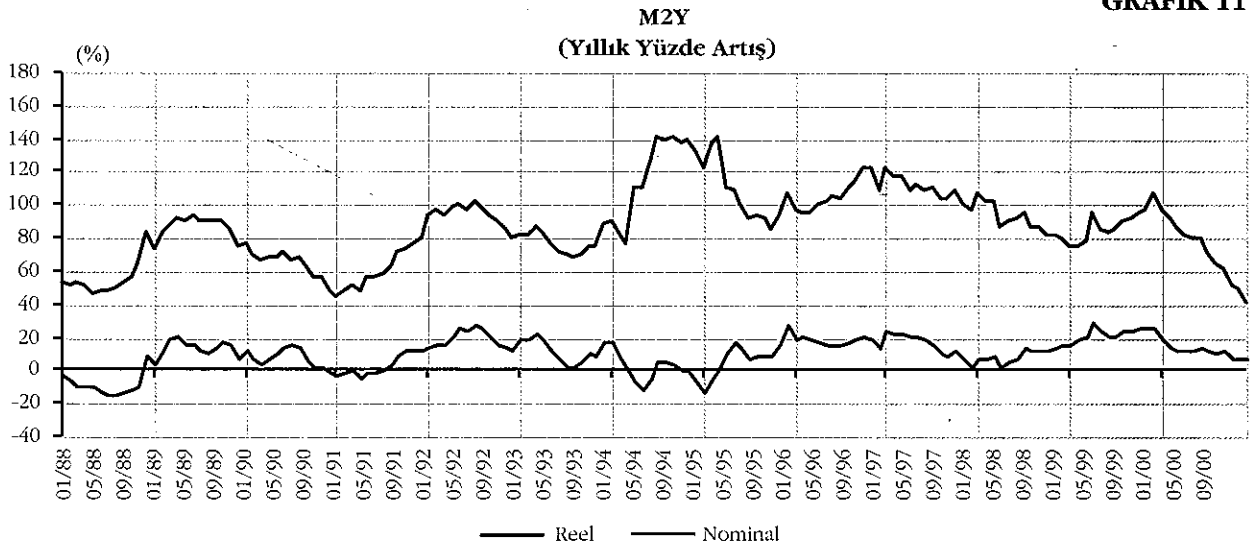
GRAFİK 9

GRAFİK 10

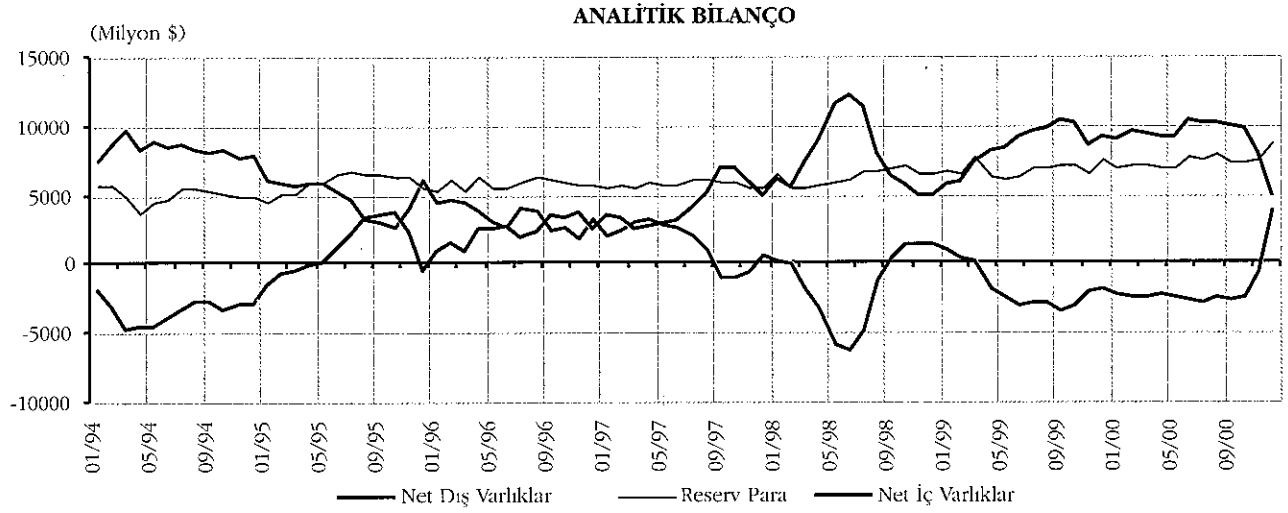
GRAFİK 11

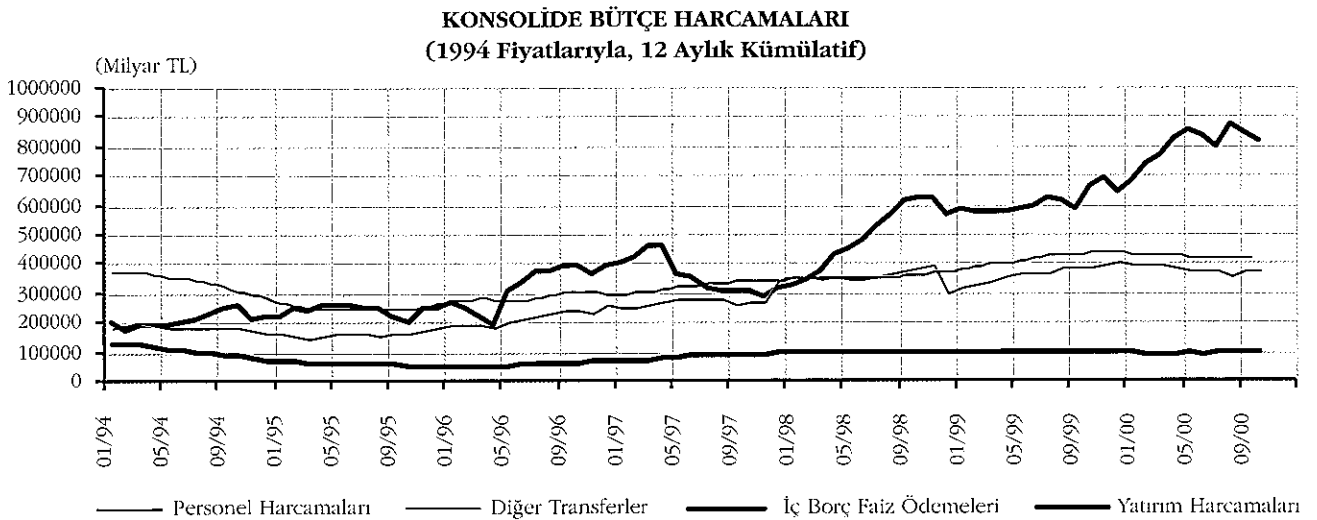
GRAFİK 12

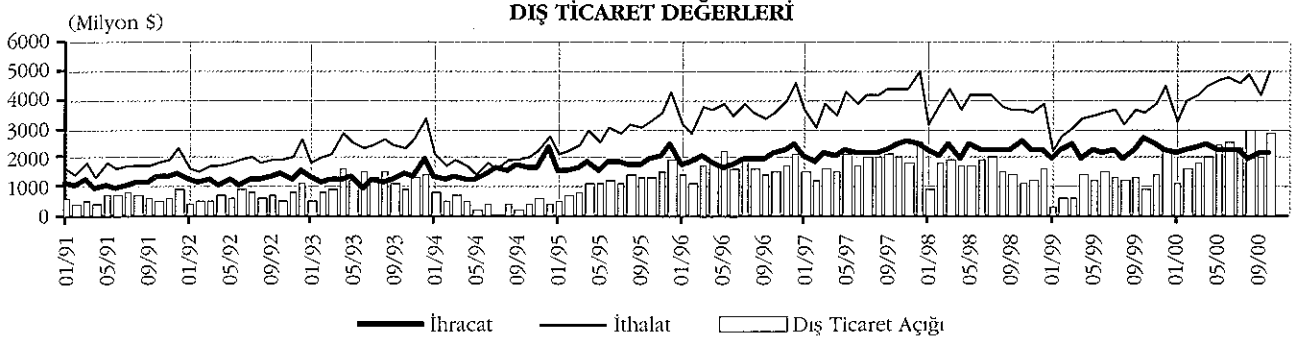
GRAFİK 13

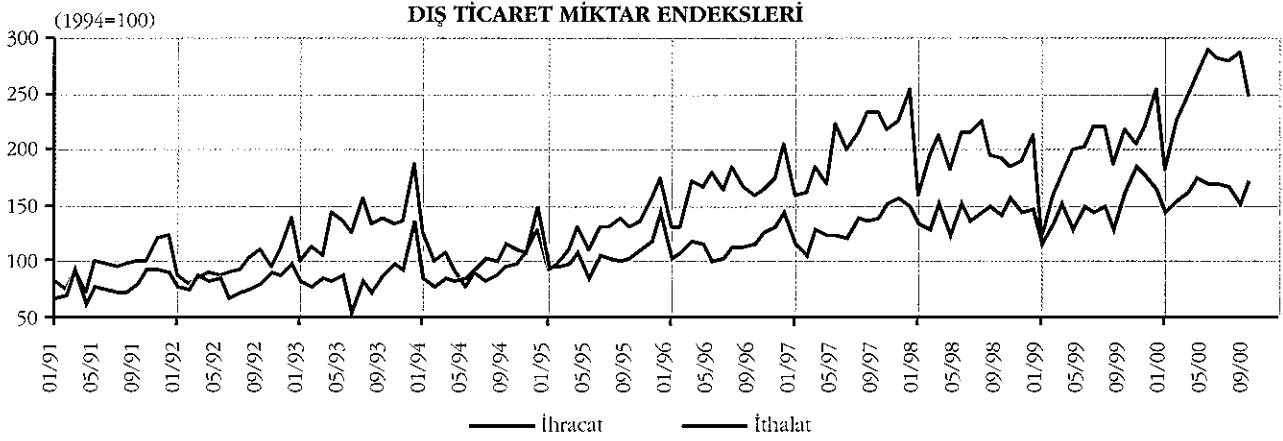
GRAFİK 14

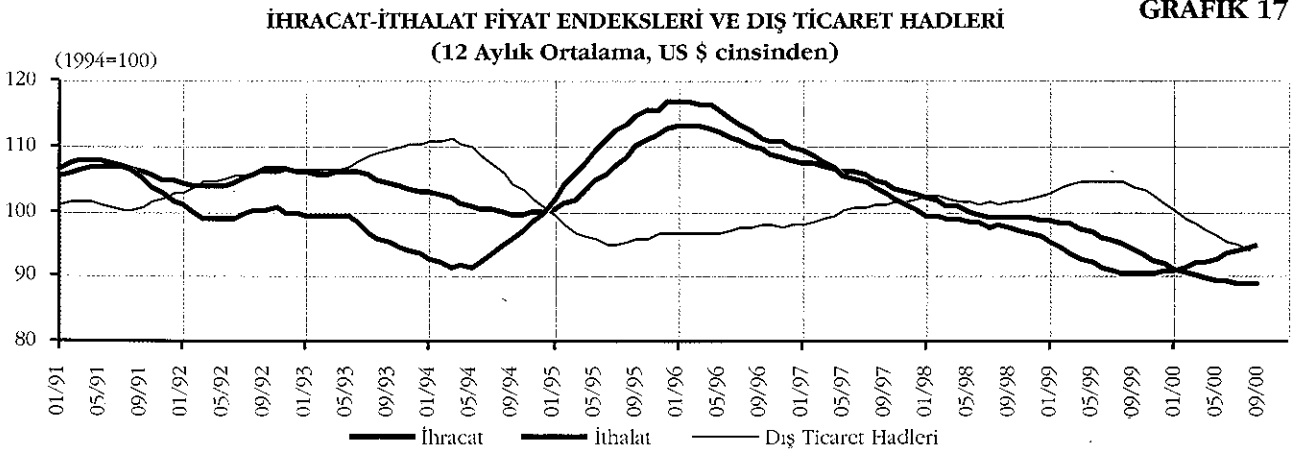
GRAFİK 15

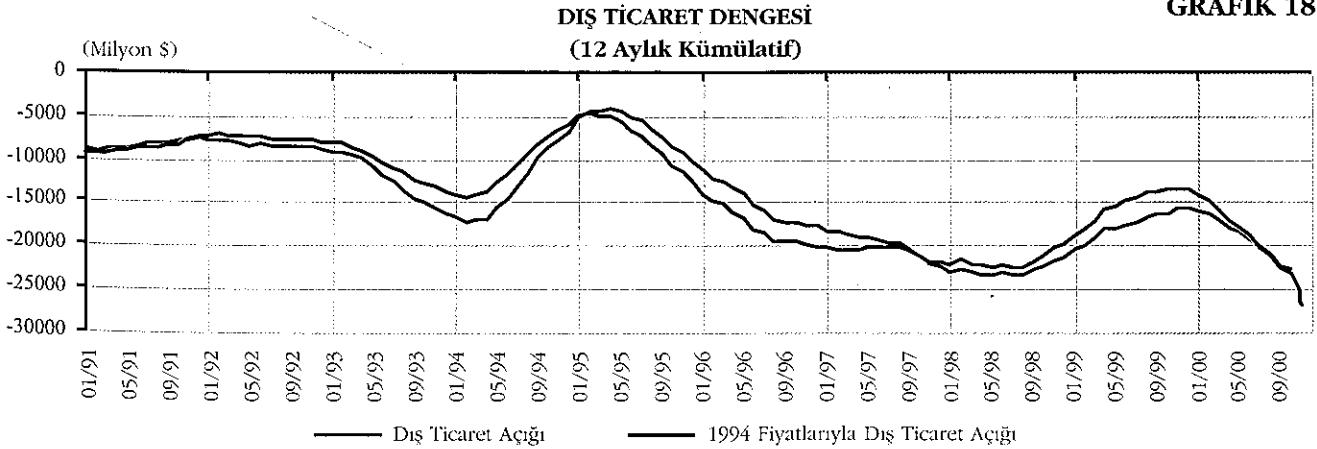
GRAFİK 16

GRAFİK 17

GRAFİK 18

TÜSİAD MAKROEKONOMİK SENARYO

Ocak 2001

	1999				2000				2001				2001 Hükümet Programı			
	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek	I. Çeyrek	II. Çeyrek	III. Çeyrek	IV. Çeyrek		Yıllık		
Gelir (GSMH)(sabıt fiyatlarla)*	-7.9	-3.7	-7.6	-4.9	-6.1	4.1	4.6	6.9	4.9	5.3	0.3	1.5	3.2	3.8	2.4	4.5
Enflasyon (TEFE)*	48.8	50.1	53.6	58.2	53.1	66.6	59.1	48.3	37.6	51.4	26.5	21.3	20.5	18.2	21.4	15.2
Rezerv Para *	84.1	66.2	64.1	71.7	70.7	76.6	75.1	69.4	55.6	68.0	43.2	37.5	26.8	24.2	32.1	-
Konsolide Bütçe Gelini (tril TL)	2,994	4,519	5,092	6,367	18,973	7,480	8,046	9,441	9,094	34,061	9,278	9,864	10,071	11,788	41,001	43,127
Konsolide Bütçe Gırderi (tril TL)	5,447	7,021	7,331	8,216	28,014	11,381	12,281	11,340	11,483	46,485	10,085	11,583	11,983	13,323	46,975	48,360
Konsolide Bütçe Dengesi (tril TL)	-2,452	-2,501	-2,239	-1,849	-9,041	-3,901	-4,235	-1,898	-2,390	-12,424	-806	-1,720	-1,913	-1,535	-5,974	-5,233
Faiz Harcamaları (tril TL)	2,344	3,054	2,803	2,521	10,721	6,602	6,428	4,557	2,778	20,365	3,978	3,746	3,854	5,108	16,685	16,680
Konsolide Bütçe Dengesi (milyar \$)	-7.2	-6.3	-5.1	-3.7	-22.4	-6.9	-7.0	-2.9	-3.5	-20.3	-1.2	-2.4	-2.6	-2.0	-8.2	-7.3
Faiz Dışı Bütçe Dengesi (GSMH'ya oranı, %)					2.1					6.7					7.3	7.5
Kons.Büt.Dengesi(GSMH'ya oranı, %)					-11.6					-10.4					-4.0	-3.4
Nominal Döviz Kuru (TL/\$)	340,696	395,326	437,887	496,351	417,565	562,840	609,022	645,348	678,953	624,041	684,786	704,906	730,826	764,034	721,138	714,000
Nominal Döviz Kuru*	55.3	56.5	61.0	69.5	61.1	65.2	54.1	47.4	36.8	49.4	21.7	15.7	13.2	12.5	15.6	14.5
Reel Döviz Kuru (1992=100)	88.7	88.7	90.3	92.5	89.8	91.6	89.2	90.8	96.2	91.0	96.2	96.0	94.9	95.3	95.6	93.3
Reel Döviz Kuru*	-4.2	-4.1	-4.6	-6.7	-4.9	0.9	3.3	0.6	0.6	1.3	4.0	4.8	6.4	5.0	5.0	2.9
Nominal Faiz (bileşik %)	119.7	103.3	107.9	102.5	108.3	39.4	38.0	33.5	39.2	37.5	58.9	49.1	39.3	31.5	44.7	-
Reel Faiz (bileşik %)	47.6	35.4	35.4	28.0	36.6	-16.3	-13.3	-10.0	1.2	-9.6	25.6	22.9	15.6	11.3	18.9	-
İthalat (milyar \$)	8.1	10.3	10.4	11.8	40.7	11.3	14.0	13.7	12.9	51.9	12.4	12.6	13.0	12.9	50.9	54.5
İhracat (milyar \$)	6.5	6.3	6.5	7.3	26.6	6.6	6.9	6.4	7.3	27.4	6.9	7.2	7.7	8.9	30.9	31
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-1.6	-4.0	-4.0	-4.5	-14.1	-4.7	-7.0	-7.3	-5.6	-24.5	-5.4	-5.4	-5.3	-4.0	-20.1	-23.5

Karınuzı rakamlar TÜSİAD tabanlıdır.

(*) Bir önceki yılın aynı dönemine göre, yıllık yüzde değişimi gösterir.

YÖNETİM

TÜSİAD: Meşrutiyet Caddesi 74, Tepebaşı 80050, İSTANBUL, Tel:(0212) 249 54 48 - 249 07 23 Fax: (0212) 249 13 50
 TÜSİAD Adına Sahibi: Erkut Yüceoğlu Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Ümit İzmen
 Yayın Kurulu: Erkut Yüceoğlu, Korkmaz Ilkocur, Haluk Tükel, Ümit İzmen, Eda Akiledeoğlu, Esin Çakan, Türker Hamzaoğlu
 Yapım: Lebibe Yalçın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.

TÜSİAD KONJONKTÜR'ün 26. sayısı Ocak ayı itibarıyla biten son rakamlarına ve tablolarına dayanılarak hazırlanmıştır.
 Tüm hakları saklıdır. © TÜSİAD 2000
 Yayın No: TÜSİAD-17/2001-01-291

